

Tagasiside Euroopa Parlamendi märkustele, mis on esitatud parlamendi resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2021. aasta aruande kohta

Siinses tagasiside aruandes, mis avaldati seoses EKP 2022. aasta aruande edastamisega Euroopa Parlamendile, antakse vastused Euroopa Parlamendi resolutsioonis EKP möödunud aasta aruande kohta tõstatatud küsimustele ja üleskutsetele.¹ Aruanne on üles ehitatud teemade kaupa, kusjuures igas punktis käsitletakse vähemalt ühte resolutsiooni lõiku. Aruande eesmärk on paremini selgitada EKP tegevuspõhimõtteid ning edendada dialoogi Euroopa Parlamendi ja üldsusega Euroopa Parlamendi liikmete tõstatatud põhiküsimustes. EKP on selliseid aruandeid avaldanud alates 2016. aastast, järgides Euroopa Parlamendi soovitusi.²

1 Rahapoliitika

Seoses soovituselga kaaluda rahapoliitika tasakaalustatumat ja järkjärgulisemat kohandamist märgib EKP, et tema intressimääratõstete tempo on kooskõlas EKP esmase eesmärgiga tagada hinnastabiilsus keskpikas perspektiivis. EKP ekspertide 2023. aasta märtsi makromajanduslikus ettevaates euroala kohta prognoositakse, et inflatsioon jääb liiga kiireks liialt pika aja jooksul. Alates rahapoliitika normaliseerimise käivitamisest 2021. aasta detsembris on EKP võtnud otsustavaid meetmeid kooskõlas oma eesmärgiga tagada, et inflatsioon naaseb aegsasti keskpika aja eesmärgiks seatud 2% juurde. Suurt ebakindlust arvestades kasutab EKP nõukogu rahapoliitika kurssi käsitlevate otsuste tegemisel andmepõhist lähenemisviisi. Rahapoliitikaotsused sõltuvad hinnangust inflatsiooniväljavaatele, pidades silmas laekuvaid majandus- ja finantsandmeid, alusinflatsiooni dünaamikat ja rahapoliitika mõju ülekandumise tõhusust. Hinnastabiilsuse hoidmine on parim viis, kuidas rahapoliitika saab toetada jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohtade loomist.

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega võtta inflatsioon keskpika perioodi jooksul sihikindlalt sihikule märgib EKP, et tema rahapoliitilisi meetmeid mõjutab endiselt hinnastabiilsuse väljavaade keskpikas perspektiivis. EKP nõukogu on kindlalt otsustanud tagada, et inflatsioon naaseb aegsasti oma keskpika aja eesmärgi ehk 2% juurde. Ühtlasi on nõukogu valmis kõiki oma rahapoliitilisi instrumente oma volituste piires kohandama. Arvestades praegust erandlikku

¹ Vastu võetud [resolutsiooni](#) tekst on kättesaadav Euroopa Parlamendi veebilehel.

² Tagasiside ei hõlma küsimusi, mis on tõstatatud Euroopa Parlamendi resolutsioonis pangandusliidu kohta. Neid teemasid vaadeldakse [EKP järelevalveülesannete täitmist käsitlevas aastaaruandes](#). Tagasiside pangandusliitu käsitlevate märkuste kohta resolutsioonis avaldatakse edaspidi käesoleva aasta jooksul.

majanduskeskkonda, sealhulgas tarneahelates esinevaid kitsaskohti, Venemaa algatatud sõda Ukrainas ja üldist suurt ebakindlust, on inflatsiooniväljavaate hindamisel oluline uurida laekunud andmeid väga põhjalikult. Ka ekspertide mudelipõhised prognoosid on rahapoliitiliste otsuste tegemisel jätkuvalt tähtsal kohal.

Seoses üleskutsega algatada rahvusvaheline dialoog teiste keskpankadega märgib EKP, et ta juba vahetab mitme rahvusvahelise foorumi raames arvamusi teiste keskpankadega hinnastabiilsuse väljavaate ja võimalike poliitikameetmete kohta. Üleilmselt samal ajal avalduva inflatsioonisurve tingimustes on oluline, et rahapoliitiliste otsuste tegijad võtaksid arvesse teiste keskpankade otsuste võimalikku mõju. Seetõttu suhtlevad suuremad keskpangad omavahel mitmesuguste foorumite raames korrapäraselt, et arutada asjakohaseid suundumusi majandus- ja finantskeskkonna arengus ning võimalikke poliitikameetmeid. Samuti teeb EKP ulatuslikke analüüse rahvusvaheliselt ülekanduvate mõjude kohta muu hulgas oma korrapärastes ettevaadetes, mida kasutatakse rahapoliitilistes aruteludes.³

Seoses nõudega tulevasi intressimääraotsuseid rohkem põhjendada märgib EKP, et ta selgitab oma arutluskäiku laialdaselt, kasutades selleks mitmeid kanaleid. Rahapoliitiliste otsuste ajendeid kajastab eelkõige rahapoliitikaotsuste kommentaar, mis avaldatakse pärast iga EKP nõukogu rahapoliitikaistungit. Lisaks selgitavad EKP juhatuse liikmed oma vaateid ja seisukohti kõnedes, sealhulgas Euroopa Parlamendis esitatud EKP presidendi kõnedes, ning intervjuudes. Peale selle selgitatakse EKP nõukogu rahapoliitiliste otsuste ajendeid ka EKP väljaannetes, näiteks aastaaruandes ja majandusülevaates, aga ka teiste suhtlusvormide kaudu. EKP nõukogu rahapoliitikaistungite protokollid sisaldavad üksikasjalikku teavet otsuste aluseks olnud arutelude kohta. Lisaks on EKP pärast oma rahapoliitika strateegia läbivaatamist 2020.–2021. aastal teinud pidevalt tööd suhtluse parandamiseks üldsusega, et oma otsuseid paremini ning selgel ja arusaadaval viisil selgitada. Näiteks on EKP kasutusele võtnud infograafikaga varustatud rahapoliitikaotsuste ülevaated („Meie rahapoliitikaotsuste ülevaade”), mis avaldatakse pärast iga rahapoliitikat käsitlevat pressikonverentsi. Hiljuti käivitas EKP ka algatuse „EKP ja sina”, et luua võimalus avatud dialoogiks euroala kodanikega, vastata nende küsimustele ja kuulata ära nende mured. See on eriti oluline kiire inflatsiooni ja otsustavate rahapoliitiliste meetmete kontekstis.

Seoses sellega, et EKP tugineb oma tagatisvarade raamistikus riigivõlakirjade reitingute puhul välisreitingutele, märgib EKP, et eurosüsteem ei toetu ei ainuüksi ega mehaaniliselt reitinguagentuuridele. Eurosüsteemil on hästi toimiv krediidihindamisraamistik, milles on määratletud menetlused, eeskirjad ja meetodid, millega tagatakse kõrgete krediitkvaliteedi standardite täitmine tagatisena kasutatavate varade ja rahapoliitika eesmärgil tehtavate ostude puhul.⁴ Need eeskirjad on sätestatud eurosüsteemi avalikes õigusaktides ning sisaldavad nõudeid, mida reitinguagentuurid peavad täitma, et eurosüsteem aktsepteeriks neid välise krediitkvaliteeti hindava asutusena. Sellest hoolimata ei tugine eurosüsteem

³ Vt nt EKP ekspertide 2023. aasta märtsi makromajanduslik ettevaade euroala kohta, infokast 2 „Rahvusvaheline keskkond”.

⁴ Täpsemat teavet [eurosüsteemi krediidihindamisraamistiku](#) kohta saab EKP veebilehelt.

ainuüksi ega mehaaniliselt reitinguagentuuridele. Ta teeb reitinguagentuuridega ulatuslikult koostööd ja uurib reitinguid põhjalikult, et neid paremini mõista ja lahutada reitinguotsustest hinnanguline osa. Selline põhjalike hooldusmeetmete rakendamine võimaldab eurosüsteemil kasutada oma kaalutusõigust ja kalduda vajaduse korral välistest krediidireitingutest kõrvale. Näiteks on eurosüsteem konkreetsete riikide võlainstrumentide aktsepteerimiseks varem kehtestanud erandeid minimaalsest krediidikvaliteedi nõudest. Samuti säilitas EKP koroonaviiruse (COVID-19) pandeemia ajal mõningate turukõlblike varade, sealhulgas riigivõlakirjade, kõlblikkuse, ehkki reitinguagentuurid olid nende reitinguid alandanud. See näitab, et eurosüsteem kasutab vara krediidikvaliteedi määramiseks kogu asjakohast teavet. Rahapoliitika strateegia läbivaatamise käigus kaaluti tõepoolest välisreitingute kasutamist riikide krediidivõimelisuse kindlaksmääramisel rahapoliitika rakendamise raamistikus. Täpsem teave on avaldatud euroala raha- ja eelarvepoliitika vastastikmõju käsitleva EKP üldtoimetiste numbri teemakohases infokastis.⁵

2

Inflatsioon

Seoses resolutsioonis väljendatud murega ajalooliselt kõrge inflatsioonitaseme pärast on EKP jätkuvalt valmis kõiki oma rahapoliitilisi instrumente oma volituste piires kohandama, et tagada inflatsiooni naasmine selle keskpika aja eesmärgi juurde. 2022. aastal mõjutasid euroala mitmesugused erakorralised šokid, mis kergitasid inflatsioonimäära enneolematult kõrgele tasemele. Inflatsiooni kiirenemises oli väga suur osa pakkumisteguritel, nagu energia- ja toidutoormehindade järsk tõus ning püsivad kitsaskohad tarneahelates. Euroalal oli oma osa ka nõudlusteguritel, eriti neis sektorites, mida mõjutas tugevalt majanduse taasavamine. Euroalasisest kulusurvet suurendasid nii kiirem palgakasv kui ka kasvavad kasumimarginaalid. Edaspidi on oodata nende tegurite mõju taandumist, mistõttu koguinflatsioon peaks jätkuvalt aeglustuma. Samal ajal jätkab EKP selle väljavaatega seotud riskide valvsat jälgimist ja säilitab tähelepanelikkuse palga-hinnakasvu spiraali märkide ilmnemise suhtes. Praegune palgakasv peegeldab ostujõu järelejõudmist hindadele pingeliste tööturutingimuste keskkonnas. Enamik pikemaajaliste inflatsiooniootuste näitajaid on praegu ligikaudu 2% tasemel, ehkki neid on vaja endiselt jälgida.

Seoses inflatsiooni sihtmäära keskpika perspektiivi määratlusega märgib EKP, et arvuliselt täpset ex ante keskpika perspektiivi määratlust ei ole olemas.

Nagu EKP president ühes hiljutises kirjas selgitas, võimaldab suunatus keskpikale perioodile paratamatuid lühiajalisi kõrvalekaldeid inflatsiooni 2% eesmärgist ning viivitusi ja varieeruvust seoses rahapoliitika ülekandumisega majandusse ja inflatsiooninäitajatesse.⁶ Suunatus keskpikale perioodile kajastab asjaolu, et inflatsioonieesmärgist kõrvalekaldumise korral rakendatavad asjakohased rahapoliitilised meetmed olenevad konkreetsest olukorrast ning kõrvalekalde enda

⁵ Vt raha- ja eelarvepoliitika vastastikmõju käsitleva töösuuna infokast 9 „Raha- ja eelarvepoliitika vastastikmõju euroalal“, EKP üldtoimetised nr 273, september 2021.

⁶ Vt EKP presidendi kiri Euroopa Parlamendi liikmele Jonás Fernández Álvarezile rahapoliitika kohta, 18. aprill 2023.

põhjusest, ulatusest ja kestvusest. Näiteks kaupade ja teenuste nõudlust tabava šoki tagajärjel võivad inflatsioon ja reaalmajanduse aktiivsus liikuda samas suunas, samal ajal kui kaupade ja teenuste pakkumist tabavad šokid võivad tekitada ajutise tasakaalu inflatsiooni ja reaalmajanduse aktiivsuse vahel. Vajadus viia sisenõudluse tingimused omavahel kooskõlla ja hoida inflatsiooniootused stabiilsena on tavaliselt olulisem esimesel juhul, mistõttu võib olla soovitatav kasutada lühemat keskpika perioodi määratlust kui teise stsenaariumi puhul. EKP selgitab perioodi pikkuse kohandamist oma rahapoliitika kommentaarides ja majandusülevaate artiklites.

Seoses murega kasumite panuse pärast inflatsiooni ja üleskutsega avaldada selle panuse kohta korrapäraselt andmeid on ka EKP väljendanud muret seoses ettevõtete kasumite rolliga inflatsiooni praeguses arengus. Nagu EKP president ühes hiljutises kirjas selgitas, analüüsib EKP korrapäraselt hindade arengut suure hulga näitajate alusel ning keskendub selles analüüsis võrdsele nii palkade kui ka kasumi arengusuundumustele.⁷ Mis puudutab kasumi panust inflatsiooni, siis näitab EKP analüüs, et kõrgematel kasumimarginaalidel on olnud oluline osa euroalasisese kulusurve suurenemises. Paljudel ettevõtetel on olnud võimalik tõsta oma kasumimarginaale piiratud pakkumise ja taas tärpanud nõudlusega sektorites. 2022. aasta neljandas kvartalis langes ühiku kohta arvestatavate kasumite arvele veidi üle poole euroala hinnasurvest, mõõdetuna sisemajanduse koguprodukti deflaatori aastakasvumääraga, samal ajal kui tööjõu ühikukulu panus jäi veidi alla poole.⁸ Ühiku kohta arvestatav kasum kasvas eriti jõuliselt energia-, põllumajandus-, ehitus-, töötleva tööstuse ning kaubandus- ja transporditeenuste sektoris. Kokkuvõttes näitab EKP analüüs, et üldiselt ei ole ettevõtted sisendhindade survet väiksemate marginaalide näol enda kanda võtnud (nagu on täheldatud varem), vaid on selle üle kandnud oma müügihindadesse. Sellises ebatavaliselt tugevas ülekandumises võib kajastuda konkurentsisureve leevenemine kiire inflatsiooni keskkonnas, mida iseloomustavad üleilmsed tarnehäired ja pandeemiajärgne nõudluse taastumine. Sellises keskkonnas on võimalik kasumimarginaale säilitada või suurendada ilma turuosa kaotamata. Mis puudutab kasumite arengut kajastavaid andmeid, siis märgib EKP, et oma makromajanduslikus analüüsis tugineb ta suurel määral rahvamajanduse ja sektoripõhises arvepidamises sisalduvale teabele. Seoses üleskutsega avaldada korrapäraselt arvutuslikke andmeid kasumite panuse kohta rõhutab EKP, et rahvamajanduse ja sektoripõhisest arvepidamisest võetud teave on avalikult kättesaadav ning et EKP edastab korrapäraselt teavet oma analüüsi aluste kohta ja avaldab ajakohastatud hinnanguid muu hulgas EKP majandusülevaates.⁹

⁷ Vt EKP presidendi kiri Euroopa Parlamendi liikmetele Henrike Hahnile, Ernest Urtasunile ja Rasmus Andresenile euroala majandusarengu kohta, 18. aprill 2023.

⁸ SKP deflaator mõõdab kogulisandväärtuse „hinda“ toodanguühiku kohta. Selle võib jaotada tööjõu ühikukuludeks, tegevuse koguülejäägiks (või -kasumiks) toodanguühiku kohta ja kaudseteks netomaksudeks toodanguühiku kohta. Vt ka Arce, O., Hahn, E. ja Koester, G., „-How tit-for-tat inflation can make everyone poorer“, EKP blogi, 30. märts 2023, ja EKP 2006. aasta juuni kuubülletääni taustinfo „Euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate noteeritud ettevõtete kasumlikkus ja finantsvõimendus“.

⁹ Vt nt „Profit developments in the euro area“, EKP kuubülletään, august 2008; „Kasumi roll euroala hinnasurve kujundamisel“, EKP kuubülletään, märts 2013; „Kuidas mõjutab kasum euroalasisest hinnasurve?“, EKP majandusülevaade 6/2019; ja „Kasumimarginaalide tähtsus COVID-19 šokiga kohanemisel“, EKP majandusülevaade 2/2021.

Seoses murega, et inflatsiooniootused ei ole enam ankurdatud, märgib EKP, et enamik pikemaajaliste inflatsiooniootuste näitajaid on 2% inflatsioonieesmärgi lähedal ega näita märke kindla aluse kaotamisest. Sellegipoolest rõhutab EKP alati inflatsiooniootuste arengu pideva jälgimise tähtsust ja kiire tegutsemise olulisust, kui peaksid ilmneva selged märgid sellest, et ootused on muutunud ebakindlamaks.

Mis puudutab üleskutset uurida põhjalikumalt inflatsiooniootuste rolli ja seda, kuidas EKP teadaanded ja tegevus neid mõjutavad, siis kogub EKP andmeid kutseelsetelt prognoosijatelt, finantsturgudelt, finantsanalüütikutelt ja tarbijatelt.

EKP uurib inflatsiooniootusi mõjutavaid tegureid ja neis sisalduvat teavet tulevikuinflatsiooni kohta. Inflatsiooniootused on inflatsiooni seisukohast olulised, sest need mõjutavad inimeste tarbimis-, säästmis- ja investeerimisotsuseid ning palga- ja hinnakujundust. Inflatsiooniootused on olnud üks põhielemente inflatsioonidünaamika mudelites alates 1960. aastatest ning neil on oluline osa mudelites, mida kasutavad maailma keskpangad rahapoliitika kujundamiseks ja hindamiseks. 2020.–2021. aastal läbi viidud rahapoliitika strateegia läbivaatamise käigus tehtava töö raames analüüsisid eurosüsteemi eksperdid inflatsiooniootuste olemust ja rolli.¹⁰ Inflatsiooni pikemaajalise arengu ja tasemega seotud ootused võivad olla kasulikud rahapoliitika usaldusväärse näitajad ning neid saab kasutada ka stsenaariumite ja riskide analüüsimiseks prognooside koostamisel struktuursete mudelite abil. Eurosüsteemi eksperdid leidsid, et EKP tegevus ja teadaanded võivad mõjutada inflatsiooniootusi märkimisväärselt. Näiteks leiti, et pärast 2014. aasta varaostukavade rakendamist tõusid statistiliselt olulisel määral inflatsiooniga seotud vahetustehingute hetkeintressimäärad eri tähtaegade lõikes. Samuti ilmses, et eurosüsteemi ettevaadete avaldamise järel on erasektor oma ootusi statistiliselt olulisel määral kohandanud. EKP analüüsib pidevalt EKP teadaannete mõju inflatsiooniootustele.¹¹

Seoses murega inflatsioonitasemete erinevuste pärast euroalal ning sellega, kas see ohustab EKP rahapoliitika ühtsust ja ülekandumist, märgib EKP, et tema rahapoliitika keskendub inflatsioonile euroalal tervikuna.

Inflatsioonierinevused rahaliidus ei ole iseenesest probleem, kuni need kajastavad ajutist kohanemist šokkidega või on seotud järelejäädumisprotsessidega. Suurt osa praegustest inflatsioonimäärade erinevustest võib selgitada sellega, et eri riike mõjutasid energia- ja toidutoorme hindade varasem tõus ning pandeemiaga seotud tarneahela häired erineval määral. Lisaks on inflatsioonierinevustele kaasa aidanud see, et riikide majanduse osakaal turismi- ja majutusteenuste sektoris (kus tarbijate nõudlus on pärast majanduse taasavamist jõudsalt taastunud) ei ole ühesugune. EKP eeldab, et nende tegurite erinev mõju jääb suurel määral ajutiseks ja seega normaliseeruvad ka inflatsioonierinevused aja jooksul. Energiahindade inflatsioonist tulenevad lahknevused peaksid vähenema sedamööda, kuidas energiahindade areng normaliseerub. See vähendaks omakorda ka inflatsioonierinevusi, mis tulenevad eri riikide kompensatsioonimeetmete erinevustest. Kui need mõjud

¹⁰ Vt inflatsiooniootusi käsitlev töösuund „[Inflation expectations and their role in Eurosystem forecasting](#)”, EKP üldtoimetised nr 264/2021.

¹¹ Vt rahapoliitiliste otsuste selgitamist käsitlev töösuund „[Clear, consistent and engaging: ECB monetary policy communication in a changing world](#)”, EKP üldtoimetised nr 274, september 2021.

taanduvad, peaksid vähenema ka erinevused, mis tulenevad riikide majanduse taasavamise iseärasustest ja üleilmsete tarneraskustega kokkupuutumisest. Inflatsioonierinevustes kajastuvate euroala riikide struktuursete erinevustega tuleks aga tegeleda riiklikul tasandil läbiviidavate asjakohaste struktuurireformide abil.

3 Teisene eesmärk ja proportsionaalsuse analüüs

Mis puutub ettepanekusse, et Euroopa Parlament võiks kasutada oma resolutsiooni selleks, et anda EKP-le oma panus EKP teiseste eesmärkide kohta, siis EKP väljendab selle panuse üle heameelt. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikes 1 sätestatud teisese eesmärgiga toetab EKP, ilma et see piiraks eesmärki säilitada hindade stabiilsus, Euroopa Liidu üldist majanduspoliitikat, selleks et kaasa aidata liidu eesmärkide saavutamisele, nagu need on esitatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3.¹² Majanduspoliitika kujundamise raamistikus on Euroopa Parlament koos Euroopa Ülemkogu, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoniga üks ELi institutsioonidest, kes toetab EKP teisese eesmärgi saavutamist. Sellega seoses tuleb EKP meelde, et ELi üldise majanduspoliitika formuleerimine ja sellealaste prioriteetide seadmine lähtub eelkõige õigusaktide vastuvõtmisest ja rahvusvaheliste kohustuste võtmisest, mille näiteks on ELi ühinemine Pariisi kliimakokkuleppega 2016. aastal. Teatavate majanduspoliitiliste eesmärkide selge prioriseerimine pädevate ELi institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi poolt aitab EKP-l täita oma teisest eesmärki. Peale selle on EKP teisese eesmärgi täitmisel oluline arvesse võtta ka selliseid tegureid nagu poliitika lähedus esmasele eesmärgile ja EKP peamisele pädevusvaldkonnale ning seda, kuivõrd täpselt ja tingimusteta neid majanduspoliitilisi eesmärke järgitakse.

Seoses üleskutsega EKP-le pühendada oma aastaaruandes eraldi peatükk, milles ta selgitab, kuidas EKP on tõlgendanud ja järginud oma teiseseid eesmärke, ja tutvustab oma rahapoliitika mõju ELi üldisele majanduspoliitikale, tuleb EKP meelde, et EKP nõukogu võtab juba oma rahapoliitilistes otsustes arvesse muid rahapoliitika elluviimise seisukohast olulisi kaalutlusi, mida on sõnaselgelt väljendatud EKP rahapoliitika strateegias. Seda kinnitavad EKP presidendi sissejuhatavad kõned Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoniga peetavates rahandusalastes dialoogides ning EKP pressikonverentsidel, kus president tutvustab kaalutlusi, mis on olulised esmase eesmärgi saavutamiseks näiteks seoses tööhõive ja finantsstabiilsusega. Nende kaalutluste arvessevõtmine mõjutab reaalmajandust ja finantssüsteemi ning aitab kaasa hinnastabiilsuse säilitamisele. 2020.–2021. aastal läbi viidud rahapoliitika strateegia läbivaatamise kontekstis¹³ on rõhutatud, et EKP nõukogu valib oma rahapoliitika instrumentide kohandamisel lahenduse – eeldusel et kaks lahendust on võrdselt soodustavad ega kahjusta hindade stabiilsust –, mis toetab kõige paremini Euroopa Liidu üldist kasvu, tööhõive ja sotsiaalse kaasatusega

¹² Näiteks otsustas EKP nõukogu muuta ettevõtlussektori varaostukava raamistikku, et kaasata võrdlusalusesse rohkem väiksema kliimamõjuga emitente, mis viitab nii EKP esmasele kui ka teisesele eesmärgile. Vt põhjendus 3 [Euroopa Keskpannga 9. septembri 2022. aasta otsuses \(EL\) 2022/1613](#), millega muudetakse otsust (EL) 2016/948 ettevõtlussektori varaostukava rakendamise kohta (EKP/2016/16) (EKP/2022/29), ELT L 241, 19.9.2022, lk 13.

¹³ Vt „[An overview of the ECB's monetary policy strategy](#)”, EKP, 8. juuli 2021.

seotud majanduspoliitikat ning mis kaitseb finantsstabiilsust ja aitab leevendada kliimamuutuste mõju, et aidata kaasa ELi eesmärkide saavutamisele. Ehkki selgitus selle kohta, kuidas EKP nõukogu võtab arvesse muid kaalutlusi, on juba lõimitud mitmesse aastaaruande peatükki, püüab EKP edaspidi vajaduse korral veelgi täpsustada nimetatud muude kaalutluste ning EKP esmase ja teisese eesmärgi vahelist seost.

Seoses soovitusel võtta arvesse rahapoliitiliste otsuste mõju väiksema sissetulekuga ja haavatavatele rühmadele ning jõukuse ja sissetulekute ebavõrdsusele märgib EKP, et kiirel inflatsioonil on suur mõju

kodumajapidamistele ja eelkõige väiksema sissetulekuga rühmadele. Seetõttu leevendab inflatsiooni ohjeldamine seda koormust märkimisväärselt ning on parim vahend, millega rahapoliitika saab sissetulekuid kaitsta. Mis puudutab konkreetset proportsionaalsuse hindamist, siis selle käigus analüüsitakse rahapoliitikameetmete kasulikkust ja võimalikke kõrvalmõjusid, samuti meetmete koostoimet ja tasakaalu ajas. Kasulikkuse hindamisel vaadeldakse meetmete mõju ülekandumist rahastamistingimustele ja nende kavandatud mõju inflatsioonile ning võimalike kõrvalmõjude hindamine on seotud reaalmajandusele ja finantssüsteemile avalduva soovimatu mõjuga. Rahapoliitika operatsioonid mõjutavad alati kodumajapidamiste sissetulekuid ja jõukust, kuigi teadaolevalt avaldub see mõju erineval viisil ja seda on raske ette kindlaks teha. Muu hulgas sõltub see kodumajapidamiste ja vaatlusaluse perioodi eripäradest ning seetõttu ei ole lihtne selle proportsionaalsust hinnata. Sissetuleku ja jõukusega seotud olukorda saavad parandada valitsused, kellel on volitused ja vahendid ebasoovitavate suundumuste korrigeerimiseks.

Seoses üleskutsega avaldada jätkuvalt korrapäraselt teavet euro rahvusvahelise rolli kohta märgib EKP, et avaldab korrapäraselt ülevaadet muutustest euro kasutamises euroalaväliste riikide residentide poolt selleteemalises eriaruandes.¹⁴

Euro rahvusvahelist tähtsust toetaks eelkõige tugevamalt lõimunud ja terviklikum majandus- ja rahaliit. Pangandusliidu lõplik väljakujundamine muudaks euroala vastupidavamaks ning kapitaliturgude liidu loomise lõpuleviimine suurendaks rahastamisallikaid ja vähendaks tehingukulusid, tugevdades seeläbi eurot rahvusvahelise investeerimis-, rahastamis- ja arveldusväeringuna EKP toetab jõupingutusi pangandusliidu ja kapitaliturgude liidu lõplikuks väljakujundamiseks ning rõhutab selle toetuse tähtsust eeskätt rohe- ja digipöörde kontekstis.

4

Kliimamuutused

Seoses resolutsioonis EKP-le esitatud üleskutsega hinnata, mil määral mõjutavad kliimamuutused EKP võimet säilitada hindade stabiilsus, märgib EKP, et eraldab märkimisväärsel hulgal vahendeid eesmärgiga analüüsida kliimamuutuste mõju hinnastabiilsuse väljavaatele. Kliimamuutuste mõju leevendamata jätmise võib märkimisväärselt ohustada euroala hinnastabiilsust, samal ajal kui leevendusmeetmetel on inflatsioonile eelduste kohaselt vaid

¹⁴ Vt näiteks „The international role of the euro”, EKP, juuni 2022.

tagasihoidlik ja ajutine mõju.¹⁵ EKP ekspertide hiljutistest analüüsidest selgus, et kui kliimamuutusi enam ei leevendata, võib füüsiliste riskide (nagu kuumalained ja muud ilmastikušokid) mõju inflatsioonile ja eriti toiduainehindade inflatsioonile olla märkimisväärne.¹⁶ Seevastu CO₂ hindade tõstmine kooskõlas ELi nullnetoheite eesmärkidega, eriti kui seda tehakse arusaadaval ja prognoositaval viisil ning koos hinnaväliste leevendusmeetmetega, võib avaldada inflatsioonile üksnes tagasihoidlikku mõju, mis keskpika aja jooksul järk-järgult taandub.¹⁷ EKP lõimib kliimamuutuste leevendamise meetmed oma makromajanduslikku ettevaatesse ja makromajanduslikesse mudelitesse, et parandada analüütilisi teadmisi alustegurite kohta.¹⁸ Kokkuvõttes viitavad seni kättesaadavad tõendid sellele, et kliimamuutuste leevendamise meetmed ja rohepööre on tegurid, mis toetavad hinnastabiilsust pikemas perspektiivis.

Mis puudutab resolutsioonis viidatud turuneutraalsust ja ettevõtlussektori varaostukava, siis rõhutab EKP, et turuneutraalsus on tegevusvahend, mitte seadusest tulenev nõue. Turuneutraalsus võib aidata tagada, et eurosüsteemi

sekkumised turul on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud „vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõttega, soodustades ressurside efektiivset jaotumist.” Sellest hoolimata võib eurosüsteem, nagu varem mitmel korral selgitatud, mõne vabatahtliku tegevusvahendi, sealhulgas turuneutraalsuse kasutamisest põhjendatud juhtudel loobuda, selleks et täita EKP eesmärke ja järgida aluslepingu asjaomaseid põhimõtteid.¹⁹ Näiteks otsustas EKP nõukogu kooskõlas EKP kliimaalase tegevuskavaga hakata alates 1. oktoobrist 2022 eelistama oma ettevõttevõlakirjade portfellis väiksema kliimamõjuga emitente tagasimaksete reinvesteeringu kaudu.²⁰ Eurosüsteem eelistab ettevõtlussektori võlakirjade ostmisel emitente, kellel on suuremad kliimanäitajate punktisummad, milles võetakse arvesse nende varasemaid heitekoguseid ja CO₂ heite vähendamise eesmärke ning kliimaga seotud avalikustatud teabe kvaliteeti. Kui varem põhinesid ostud ja reinvesteeringud peamiselt emitentide turukapitalisatsioonil, siis nüüd võetakse ettevõtlussektori varaostukavas arvesse ka teavet, mis on oluline ettevõtete kliimarisikude hindamiseks. Lisades kliimamuutustega seotud kaalutlused varade jaotusesse, võtab eurosüsteem arvesse kliimaga seotud finantsriske, seadusandlikke ja õiguslikke arenguid ning andmete praegust kättesaadavust ja kvaliteeti, säilitades samal ajal varaostukavade laia ulatuse kooskõlas kohustusega järgida vabal konkurentsil põhineva avatud turumajanduse põhimõtet, soodustades

¹⁵ Vt nt Ferrari, A. ja Nispi Landi, V., „Will the green transition be inflationary? Expectations matter”, EKP teadustoimetiste seeria nr 2726, september 2022.

¹⁶ Vt Parker, M., „The impact of disasters on inflation”, *Economics of Disasters and Climate Change*, kd 2, nr 1, Springer, aprill 2018, lk 21–48; Faccia, D., Parker, M. ja Stracca, L., „Feeling the heat: extreme temperatures and price stability”, EKP teadustoimetiste seeria nr 2626; Ciccarelli, M., Kuik, F. ja Martínez Hernández, C., „The asymmetric effects of weather shocks on euro area inflation”, EKP teadustoimetiste seeria nr 2798, märts 2023.

¹⁷ Vt infokast „Model-based analysis of the short-term impact of increasing the effective carbon tax on euro area output and inflation” artiklis „Fiscal policies to mitigate climate change in the euro area”, EKP majandusülevaade 6/2022.

¹⁸ Lisateabe saamiseks vt „Climate-related policies in the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections for the euro area and the macroeconomic impact of green fiscal measures”, EKP majandusülevaade 1/2023.

¹⁹ Lisateabe saamiseks vt ka EKP presidendi kiri Euroopa Parlamendi liikmele Markus Ferberile kliimamuutuste kohta, 11. november 2022.

²⁰ Vt EKP pressiteade „ECB provides details on how it aims to decarbonise its corporate bond holdings”, 19. september 2022.

ressursside tõhusat jaotamist. Alates osalise reinvesteeringu perioodi algusest 2023. aasta märtsis ostetakse esmasturult ainult väiksema kliimamõjuga emitentide väärtpapereid ja range valikuprotsessi läbinud rohelisi võlakirju. Lisaks jätkatakse osalise reinvesteeringu mahu saavutamiseks vajalikke oste järelturult kooskõlas väiksema kliimamõjuga võlakirjade eelistamise raamistikuga. EKP esimesed kliimaga seotud finantsteabe kohta avaldatud andmed näitavad, et rahapoliitistel eesmärkidel hoitavad ettevõtete varad on juba CO₂ heite vähendamise kursil, sest emitentide CO₂-mahukus on järk-järgult vähenenud.²¹ EKP otsus eelistada oma positsioonides alates 2022. aasta oktoobrist väiksema kliimamõjuga emitente aitab veelgi vähendada eurosüsteemi ettevõtlussektori portfelli CO₂ heidet kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppe eesmärkidega.

Mis puudutab koostööd reitinguagentuuridega kliimarisikide läbipaistvuse suurendamiseks, siis hindab EKP kõrgelt Euroopa Parlamendi arvamust, et seoses kliimarisikidega on koostöö reitinguagentuuridega oluline. EKP ekspertide hiljutise uuringu kohaselt²² on kliimamuutustest tulenevate riskide krediitireitingutes arvessevõtmise meetodikas ja andmete avalikustamises suured erinevused olenevalt reitinguagentuurist ja varaklassist. EKP jätkab reitinguagentuuridega koostööd, et kliimamuutustest tulenevate riskide kaasamine krediitireitingutesse oleks läbipaistvam. Samuti jälgib ta pidevalt neid valdkondi, kus reitinguagentuuridel on arenguruumi, ja nõuab seal edasisi edusamme. See puudutab eelkõige kliimamuutustest tulenevate riskide hindamiseks kasutatavate mudelite ja meetodite ning krediitireitingualaste otsuste ja aruannete avaldamise läbipaistvust. Selles protsessis tuleb täiel määral austada reitinguagentuuride meetodika sõltumatust ja reguleerivate asutuste rolli. Eurosüsteem täiustab ka omaenda riskihindamise vahendeid ja suutlikkust, et loimida kliima- ja keskkonnariskid paremini oma krediitihindamissüsteemidesse, mille suhtes hakkavad alates 2024. aasta lõpust kehtima ühised miinimumstandardid.

5 Digitaalne euro, krüptovarad, küberturvalisus ja pangatähed

Seoses resolutsioonis esitatud märkusega, et digitaalne euro võib täiendada sularaha kui maksevahendit, kuid ei tohi seda asendada, kinnitab EKP veel kord oma kindlat kohustust jätkata sularaha pakkumist.²³ Digitaalne euro täiendaks sularaha, kuid ei asendaks seda. See toimiks kõrvuti sularahaga, et rahuldada tarbijate kasvavat nõudlust kiirete ja turvaliste digimaksete järele. Nagu sularaha, oleks see avaliku sektori raha, mida emiteeriks ja tagaks EKP, ning see vastaks privaatsuse ja küberturvalisuse kõrgetele standarditele.²⁴

²¹ Vt EKP pressiteade „[ECB starts disclosing climate impact of portfolios on road to Paris-alignment](#)“, 23. märts 2023, ja selles sisalduvad viited.

²² Vt Breitenstein, M., Ciummo, S. ja Walch, F., „[Disclosure of climate change risk in credit ratings](#)“, EKP üldtoimetised nr 303, september 2022.

²³ Eurosüsteemi sularahastrateegia eesmärk on tagada, et sularaha jääb laialdaselt kättesaadavaks ning seda aktepteeritakse nii maksevahendina kui ka väärtuse säilitajana.

²⁴ Lisateavet digitaalse euro projekti edusammude kohta leiab EKP [esimesest eduaruandest](#) (avaldatud septembris 2022), [teisest eduaruandest](#) (avaldatud detsembris 2022) ja [kolmandast eduaruandest](#) (avaldatud aprillis 2023).

Seoses üleskutsega võtta digitaalse euro kavandamisel nõuetekohaselt arvesse riske pangandussektorile ja reaalmajandusele laenamisele üldiselt kinnitab EKP veel kord oma kohustust vältida digitaalse euro ülemäärast kasutamist investeerimismvormina ja ennetada seonduvat riski, et toimub ulatuslik järsk üleminek pangahoiustelt digitaalse eurole. EKP hindab hoolikalt digitaalse euro võimalikku mõju rahapoliitikale, finantsstabiilsusele ja teenuste osutamisele finantsvahendajate poolt.²⁵ EKP on seisukohal, et digitaalse euro kasutuselevõttust tuleneda võivaid soovimatuid tagajärgi finantsstabiilsusele, rahapoliitikale või teenuste osutamisele finantsvahendajate poolt saab kõige paremini ära hoida selle funktsionaalsete omaduste kaudu. Sellega seoses rakendaks EKP digitaalse euro väljatöötamisel vahendeid, mis kontrolliksid ringluses olevat raha hulka. Selle üle, kuidas neid vahendeid kohandada, otsustatakse edaspidi enne digitaalse euro võimalikku kasutuselevõttu, võttes arvesse tolle ajahetke majandus- ja finantskeskkonda.

Mis puudutab viidet EKP otsusele kaasata Amazon digitaalse euro kasutajaliidese prototüüpide katsetamise, siis kordab EKP, et prototüüpide väljatöötamine kujutab endast õpiprotsessi eesmärgiga katsetada digitaalse euro tehnilisi lahendusi.²⁶ Tehnilise dokumentatsiooni pakett, mida jagati prototüüpide arenduses osalevate ettevõtetega, on avaldatud EKP veebilehel.²⁷ Kasutajaliideste prototüüpe pakkuvate ettevõtete valimisel järgiti läbipaistvat ja avatud lähenemisviisi, mis läks kaugemale tasustamata lepingute puhul kehtivatest ELi eeskirjadest. Prototüüpide loomine oli nn laborikatse, mis viidi läbi ilma tegelikke makseandmeid kasutamata. Prototüüpimises osalevatel ettevõtetel ei ole olnud õigust võimaliku digitaalse euro lahenduse osas kaasa rääkida ja neil ei ole projekti tulevastes etappides teiste ettevõtetega võrreldes mingeid eeliseid. Prototüüpide loomise eesmärk ei olnud välja töötada täielikult toimivaid lahendusi ning see ei mõjuta ühtki digitaalse euro lõplikus lahenduses kasutusele võetava konkreetse tehnoloogia või funktsionaalsusega seotud otsust. EKP ei ole veel teinud otsust selle kohta, milline tehnoloogia sobib digitaalse euro jaoks kõige paremini.

Mis puudutab resolutsioonis EKP-le esitatud üleskutset tõhustada järelevalvet krüptovarade arengu üle, siis jälgib EKP tähelepanelikult krüptovaradest finantsstabiilsusele lähtuvaid riske, krüptovarade mõju rahapoliitika ülekandumisele ning turutaristu ja maksete turvalisele ja sujuvale toimimisele. 2022. aastal avaldas EKP mitu artiklit ja avalikku seisukohavõttu krüptovarade, stabiilsete krüptovääringute ja detsentraliseeritud rahandusega seotud riskide kohta.²⁸ EKP teeb koostööd Euroopa järelevalveasutustega regulatiivsete tehniliste

²⁵ Lisateabe saamiseks jaemakseteks kasutatava keskpanga digiraha tagajärgede kohta pankade vahendustegevusele vt Adalid, R. jt, „Central bank digital currency and bank intermediation”, EKP üldtoimetised nr 293, mai 2022.

²⁶ Vt „ECB selects external companies for joint prototyping of user interfaces for a digital euro”, MIP News, EKP, 16. september 2022, ja Fabio Panetta kiri majandus- ja rahanduskomisjoni esimehele Irene Tinaglile digitaalse euro kasutajaliideste prototüüpimise kohta, 17. oktoober 2022.

²⁷ Vt Eurosüsteemi tehnilise dokumentatsiooni pakett digitaalse euro prototüüpide väljatöötamiseks ja selle lisad, EKP, 7. detsember 2022.

²⁸ Vt „Decrypting financial stability risks in crypto-asset markets”, EKP finantsstabiilsuse ülevaade, mai 2022, ning „A deep dive into crypto financial risks: stablecoins, DeFi and climate transition risk”, „Stablecoins’ role in crypto and beyond: functions, risks and policy”, „Decentralised finance – a new unregulated non-bank system?” ja „Mining the environment – is climate risk priced into crypto-assets?”, EKP makrotasandi usaldatavusjärelvalve ülevaade nr 18, juuli 2022.

standardite ettevalmistamisel, et võtta kasutusele krüptovaraturgude suhtes kohaldatav uus erikord kavandatava krüptovaraturge käsitleva määruse ning finantssektori küberturvalisuse ja tegevuskerksuse raamistiku (digitaalse tegevuskerksuse määrus – DORA) alusel. Lisaks sellele avaldas eurosüsteem novembris 2021 elektroonilisi maksevahendeid, -skeeme ja -süsteeme hõlmava eurosüsteemi järelevalvamisraamistiku (PISA raamistik) ning algatas 2022. aastal esimese digitaalsete maksetokenite tuvastamise menetluse. Peale selle aitab EKP oma osalemise kaudu rahvusvahelistes standardimisasutustes jätkuvalt kaasa krüptovarade ja nende pakkujatega seotud riskide, sealhulgas nende seostest finantssektoriga tulenevate riskide maandamisele suunatud rahvusvaheliste standardite väljatöötamisele.

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega pöörata jätkuvalt tähelepanu küberrünnete ohtudele märgib EKP, et alates sõja algusest Ukrainas on ta suurendanud oma valvsust võimalike küberrünnete suhtes. Kuigi EKP vastu suunatud ründeid, mida saaks seostada praeguste geopoliitiliste pingetega, ei ole kindlaks tehtud, jälgib EKP ka edaspidi tähelepanelikult küberohtude maastiku arengut ja kohandab vastavalt sellele pidevalt oma kaitsemeetmeid. Mis puutub TARGETi teenustesse (T2, T2S ja TIPS), siis on teenust osutavad riikide keskpangad samuti tõstnud oma küberturbeoperatsioonide valvsusastet ning jälgivad tähelepanelikult ohtude arengut. Lisaks sellele on TARGETi teenustesse loimitud tugev küberohtude tuvastamise ja kõrvaldamise ning taastesuutlikkus, et tagada piisaval tasemel küberkerksus.

Mis puudutab viidet europangatähtede võltsimise rekordmadalale tasemele 2021. aastal ning üleskutset tõhustada võltsimisvastast võitlust, siis jätkab EKP koostööd õiguskaitseasutustega ja Euroopa Komisjoniga ning toetab neid aktiivselt nende tegevuses.

Seoses ettepanekuga luua süsteem suurtehingute paremaks järelevalveks, et võidelda rahapesu, maksudest kõrvalehoidmise ning terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse rahastamise vastu tunnustab EKP täielikult ebaseadusliku tegevuse vastu võitlemise tähtsust. EKP jälgib tähelepanelikult kaasseadusandjate arutelusid nendes küsimustes seoses rahapesuvastase võitluse ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusandlike ettepanekutega, mille komisjon esitas 2021. aasta juulis. Möistagi tuleb kõikides sellistes ettepanekutes arvesse võtta euro pangatähtede seadusliku maksevahendi staatust vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 128 lõikele 1.

6 Läbipaistvus, aruandekohustus, sooline võrdõiguslikkus ja muud aspektid

Mis puutub resolutsioonis esitatud üleskutsesse tugevdada EKP aruandekohustust Euroopa Parlamendi ees, siis peab EKP oma aruandlussuhet Euroopa Parlamendiga väga tähtsaks ning soovib teha parlamendiga koostööd, et seda veelgi tõhustada. Aruandlussuhe on olnud paindlik ja see on arenenud kooskõlas kasvanud kontrollinõuetega. Suurenenud on

suhtlemissagedus, loodud on uued dialoogivormid ja parandatud olemasolevaid.²⁹ Näiteks on lisaks korrapärasele suhtlusele, nagu rahandusalased dialoogid ja kirjalikud küsimused, korraldatud täiendavaid kuulamisi ja külaskäike EKP-sse, et arutada päevakajalisi küsimusi, nagu rahapoliitika strateegia läbivaatamine ja digitaalne euro. Seoses digitaalse euroga on EKP vahetanud korrapäraselt mõtteid majandus- ja rahanduskomisjoni liikmetega näiteks sellekohastel avalikel kuulamistel ning esitanud kirjalikke ajakohastatud aruandeid projekti uurimisetapis tehtud edusammude kohta. EKP hindab kõrgelt Euroopa Parlamendi kontrollitegevust ja temaga suhtlemisel saadud teavet ning võimalusi selgitada paremini EKP poliitikameetmeid valitud esindajatele ja kodanikele. Nagu EKP president 2023. aasta veebruaris toimunud Euroopa Parlamendi täiskogu istungil märkis, on EKP valmis leppima kokku EKP ja Euroopa Parlamendi aruandlustavade kirjalikus vormistamises.³⁰ See annab tunnistust kahe institutsiooni vahelistest headest suhetest ja väljendab selgelt EKP pühendumust tagada oma aruandekohustuste tõhus täitmine. EKP jätkab Euroopa Parlamendi kontrollitaotlustele vastamist ja otsib aktiivselt võimalusi selle liikmetega suhtlemise tõhustamiseks kooskõlas ELi esmase õiguse sätetega.

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega anda Baseli pangajärelevalve komitees paremini aru EKP võetud seisukohtadest, sealhulgas ka kirjalikult, on EKP valmis neist aru andma rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes kehtivate konfidentsiaalsusnõuete ja kohaldatava õigusraamistiku piires.

On oluline märkida, et Baseli pangajärelevalve komitee töös osalevatel EKP kõrgematel ametnikel on kohustus järgida komitee korralduslikke eeskirju. Need eeskirjad sisaldavad sätteid, i) mille kohaselt on kõik arutelud, dokumendid ja analüüsid konfidentsiaalsed; ii) mis keelavad teabe ja dokumentide ühepoolset jagamist; ning iii) mis panevad liikmetele sõnaselgelt kohustuse tagada avalikel esinemistel konfidentsiaalsus. Üldise teabe saamiseks EKP töö kohta rahvusvahelistes foorumites, kus EKPd esindavad EKP juhatuse ja järelevalvenõukogu liikmed, on sobiv võimalus esitada küsimusi ja arutada panganduseeskirjade rahvusvahelist mõõdet EKP presidendi, asepresidendi ja järelevalvenõukogu esimehe korrapärasel kuulamistel (eriti neil, kus esitletakse EKP aastaaruandeid) ning majandus- ja rahanduskomisjoni iga-aastase visiidi ajal EKPsse.

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega, et EKP laiendaks kõrgemate palgaastmete puhul kasutatavat töölepingute vaheperioodi ka madalama palgaastmega töötajatele, märgib EKP, et EKP töötajate eetikaraamistik on praegu läbivaatamisel. Sellega seoses hindab EKP hoolikalt Euroopa Ombudsmani poolt olukorra parandamiseks tehtud ettepanekuid, mis põhinevad tema omaalgatuslikul uurimisel EKP meetmete ja tavade kohta seoses nn pöörduse efekti juhtumite ärahoidmisega.³¹ Kui eetikaraamistiku läbivaatamine on lõpule viidud, teavitab EKP selle tulemustest Euroopa Parlamenti.

²⁹ Vt artikkel „The evolution of the ECB’s accountability practices during the crisis”, EKP majandusülevaade 5/2018.

³⁰ Vt „Euroopa Keskpanka 2022. aasta aruanne (arutelu)”, Euroopa Parlament, 15. veebruar 2023.

³¹ Otsus selle kohta, kuidas Euroopa Keskpank (EKP) tegeleb nn pöörduse efekti juhtumitega (OI/1/2022/KR)

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega töötada välja strateegia lobistidega tegelemiseks ja suurendada töötajate tasandi kontaktide läbipaistvust ka väljaspool EKP nõukogu märgib EKP, et on seoses oma korrapärase suhtlusega turgude kontaktrühmadega täiesti läbipaistev. Oma ülesannete täitmiseks peab EKP, nagu ka teised keskpangad, suhtlema sageli finantsturu osaliste ja teiste majandustegevuses osalejatega, et saada peamistelt sidusrühmadelt olulist sisendit ja teavet, mis aitab süvendada teadmisi majanduse, finantsturgude ja pangandussektori dünaamika kohta. Nagu EKP nõukogu tasandil toimuv suhtlus, põhineb ka nimetatud suhtlus hea juhtimistava põhimõtetel ja piisavatel kaitsemeetmetel, tagades võrdse juurdepääsu ja võrdsed tingimused. EKP tagab selle suhtluse täieliku läbipaistvuse ning avaldab koosolekute päevakorrad ja kokkuvõtted ning kontaktrühmade koosseisu ja volitused oma veebilehel.³²

Seoses EKP vihjeandmise vahendiga rõhutab EKP veel kord, et see on täielikult kooskõlas ELi rikkumisest teatamise direktiivi põhimõtetega.³³ EKP raamistik sisaldab kasutajasõbralikku anonüümse vihjeandmise vahendit ja rangeid eeskirju rikkumisest teatajate kaitsmiseks kättemaksu eest. 2022. aasta oli nimetatud vahendi teine täielik kasutusaasta. Selle aasta jooksul laekus vihjeandmise vahendi kaudu üle poole EKPs toimunud rikkumiste teavitusi, millest enamik esitati anonüümselt.

Mis puudutab soolise tasakaalu tagamist kogu töötajaskonna seas, siis on EKP võtnud endale kohustuse parandada oma töötajate mitmekesisust ja luua kaasav kultuur, mis põhineb väärikulusel, austusel ja kuuluvustundel. EKP mitmekesisuse ja kaasamise strateegia hõlmab kõiki mitmekesisuse tahke ja nende ristumiskohti. Samal ajal on suurema soolise tasakaalu saavutamine juhtivatel ametikohtadel osutunud keeruliseks ja jääb endiselt üheks peamiseks eesmärgiks. Alates 2020. aastast, kui võeti kasutusele uus EKP soolise võrdõiguslikkuse strateegia, on EKP rakendanud mitmeid meetmeid suurema soolise tasakaalu saavutamiseks. Näiteks on EKP tõhustanud naistele suunatud teavitustegevust, tehes tihedat koostööd naistöötajate võrgustikega. EKP on ümber kujundanud naistele mõeldud EKP stipendiumikava, uuendanud mentorlusprogrammi, käivitanud haldusülesandeid täitvate töötajate arenduskava ja koostanud tegevusharudele suunised karjääri seisukohalt oluliste ülesannete kaasava jaotamise kohta. Samuti on EKP jätkanud naisjuhtide koolitusprogrammi. Kokkuvõttes on need meetmed toetanud edusamme soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide täitmisel: 2022. aasta lõpuks oli EKP saavutanud oma eesmärgid mõnel tasandil ja vähendanud lõhet teistel tasanditel (vt tabel 1). Mis puudutab naistöötajate töölevõtmise 2022. aasta eesmärke³⁴, siis täitis EKP eesmärgi, et vähemalt 50% värvatutest ja edutatutest juhtkonna tasandil (kõik juhtkonna ja kõrgema juhtkonna tasandid) oleksid naised.

³² Vt näiteks [võlakirjaturuekspertide kontaktrühm](#), [rahaturuekspertide kontaktrühm](#), [valuutaturuekspertide kontaktrühm](#) ja [operatsioonijuhtide rühm](#).

³³ Vt EKP 20. oktoobri 2020. aasta otsus, millega muudetakse Euroopa Keskpanga personalieeskirju seoses vihjeandmise vahendi kasutuselevõetuga ja rikkumisest teatajate kaitse parandamisega ([ECB/2020/NP37](#)), ning Euroopa Keskpanga 27. oktoobri 2020. aasta [otsus \(EL\) 2020/1575](#) vihjeandmise vahendi kaudu edastatud rikkumiste teabe hindamise ja edasise käsitlemise kohta, kui asjaomane isik on EKP kõrgetasemeline töötaja (EKP/2020/54).

³⁴ Need eesmärgid on seatud naiste osakaaluna inimestest, kelle EKP asjaomastel palgaastmetel tööle võtab ja keda ta edendab. Eesmärke kohaldatakse pangasisestes ja -välistes värbamiskampaaniates, samuti reservnimekirjadest värbamise või järgmisele palgaastmele edutamise korral.

Rühmajuhi, eksperdi ja analüütiku tasandi värbamisesmärgide täitmisest jäi puudu 6–10 protsendipunkti, kuid üldine vahemik 40–60% on saavutatud. Mis puudutab naistöötajate osakaalu 2022. aasta eesmärgi³⁵, siis saavutas EKP juhtivatele ametikohtadele (kõik juhtkonna ja kõrgema juhtkonna tasandid) seatud eesmärgi. Kuigi ekspertide ja rühmajuhtide eesmärgid jäid napilt saavutamata, vastavalt 2 ja 1 protsendipunkti võrra, siis lõhe nendel tasemetel vähenes. Naiste osakaal analüütiku tasandil jätkas kasvu, aidates suurendada edasisteks karjäärietappideks kvalifitseeruvate naiste arvu. Tehtud edusammud näitavad, et soolise võrdõiguslikkuse saavutamine on võimalik tänu paljudes eri valdkondades võetud konkreetsetele ja otsustavatele meetmetele. Seetõttu jätkab EKP parema soolise tasakaalu saavutamiseks suuremate jõupingutuste tegemist.

Tabel 1
Naistöötajate töölevõtmise ja osakaalu eesmärgid 2022. aastal

Palgaastmed	Naistöötajate töölevõtmise eesmärgid 2022. aastal (= värvatud ja edutatud naised)	2022. aastal tegelikult töölevõetud naistöötajad	Naistöötajate osakaalu eesmärgid 2022. aastal (= naistöötajate üldine osakaal)	Naistöötajate tegelik osakaal 2022. aastal
Kõrgem juhtkond (K–L)	Vähemalt 50%	60%	37%	38%
Kogu juhtkond (I–L)	Vähemalt 50%	52%	33%	33%
Rühmajuhid (H)	Vähemalt 50%	40%	37%	35%
Ekspertid (F/G–G)	Vähemalt 50%	42%	44%	43%
Analüütikud (E/F)	Vähemalt 50%	44%	51%	53%

Allikas: EKP.

2022. aastal võttis EKP koos 28 asutusega Euroopa Keskpangade Süsteemist ja ühtselt järelevalvemehhanismist vastu võrdõiguslikkuse, mitmekesisuse ja kaasamise harta. EKP hoiab seda teemat ka edaspidi oma tegevuskavas tähtsal kohal.

Seoses ettepanekuga luua sõltumatu hindamisasutus märgib EKP, et ta järgib poliitikakujundamise kõrgeimaid standardeid ja peab hindamist selle oluliseks osaks. EKP viib seoses oma analüüside ja otsustega läbi hulgaliselt mitmesuguseid hindamisi. Näiteks viidi 2003. ja 2020.–2021. aastal läbi EKP rahapoliitika strateegia ulatuslik läbivaatamine.³⁶ Lisaks teevad EKP eksperdid uurimusi rahapoliitiliste otsuste kohta, analüüsides näiteks, mis mõju on avaldanud varaostud inflatsioonile. Samuti hindavad kogu tehtud uurimistöö tulemuste tõhusust korrapäraselt majavälised teadlased. Viimati tehti seda 2004. ja 2011. aastal.³⁷ Peale selle on EKP läbi viinud oma prognoosivigade sihipäraseid läbivaatamisi ja teinud need oma korralistes väljaannetes üldsusele kättesaadavaks. Viimati avaldas EKP oma majandusülevaates artikli, milles selgitatakse, miks EKP mudelid alahindasid

³⁵ Naiste osakaal asjaomasel palgaastmel.

³⁶ Vt EKP 8. mai 2003. aasta pressiteade [EKP rahapoliitika strateegia](#) kohta, milles selgitatakse muudatusi rahapoliitika strateegias, ja EKP endise presidendi Jean-Claude Trichet' 20. novembri 2003. aasta kõne „[The ECB's monetary policy strategy after the evaluation and clarification of May 2003](#)“, milles tutvustatakse strateegia läbivaatamise tausta. Ülevaade 2020.–2021. aasta strateegia läbivaatamise tulemuste ja tausta kohta on avaldatud EKP veebilehel.

³⁷ Vt 2004. ja 2011. aasta hinnangud EKP uurimistööle.

2022. aasta energiahindade šoki järel tekkinud inflatsiooni.³⁸ EKP analüüsib ka edaspidi parimaid tavasid oma poliitikameetmete hindamiseks, võttes arvesse keskpankade kogukonna parimaid hetketeadmisi.

---

³⁸ „What explains recent errors in the inflation projections of Eurosystem and ECB staff?“, EKP majandusülevaade 3/2022. Vt ka artikkel „The performance of the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections since the financial crisis“, EKP majandusülevaade 8/2019.